

NORBERG, ANDERSSON, CHRISTEN

**Sluthelsning till min maka och mina barn,
skickad från dödsberedelse-rummet, för
resan till afrättsplatsen, den 2:dre december
1824, af Christen Andersson**

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

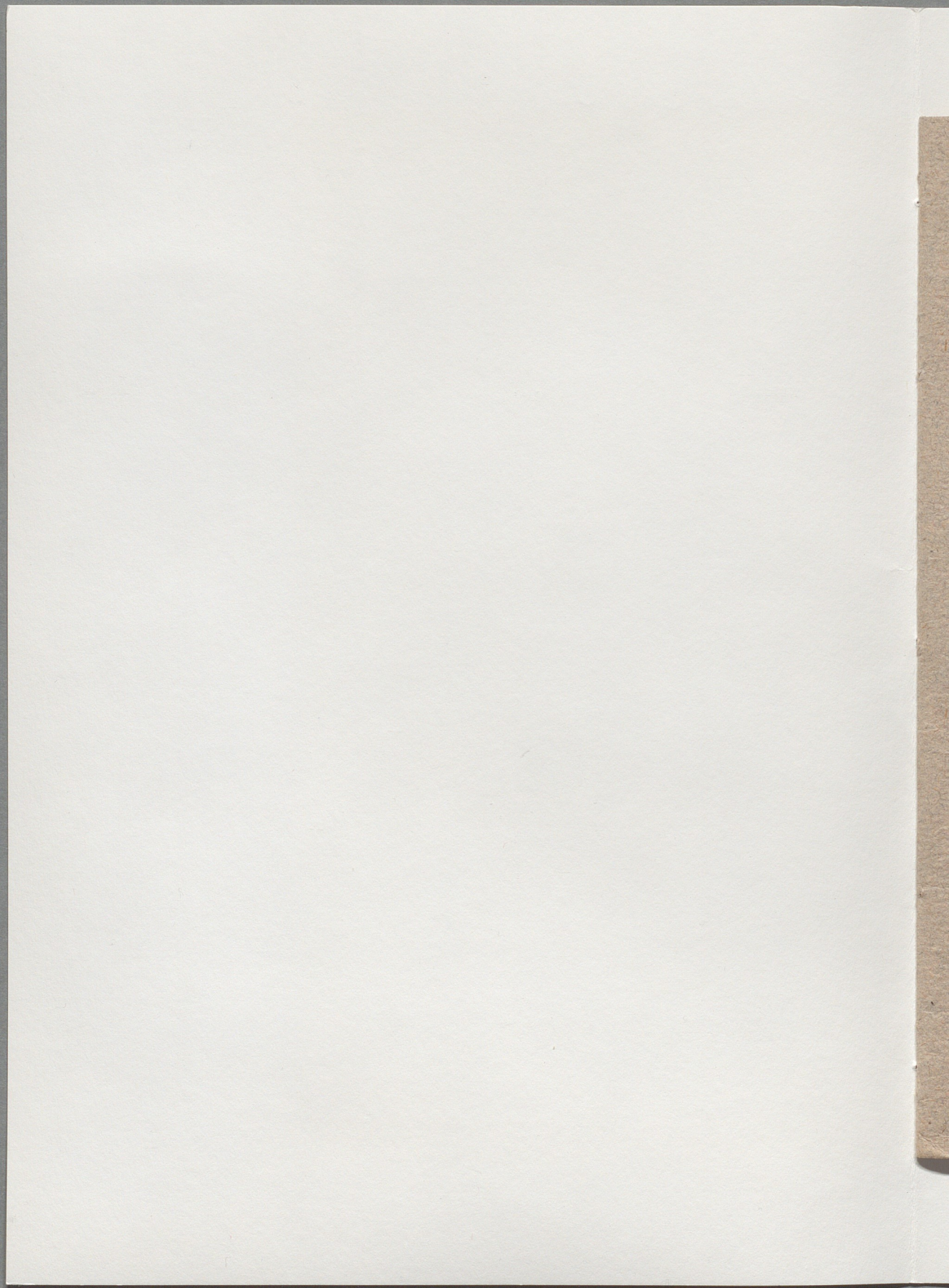
Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

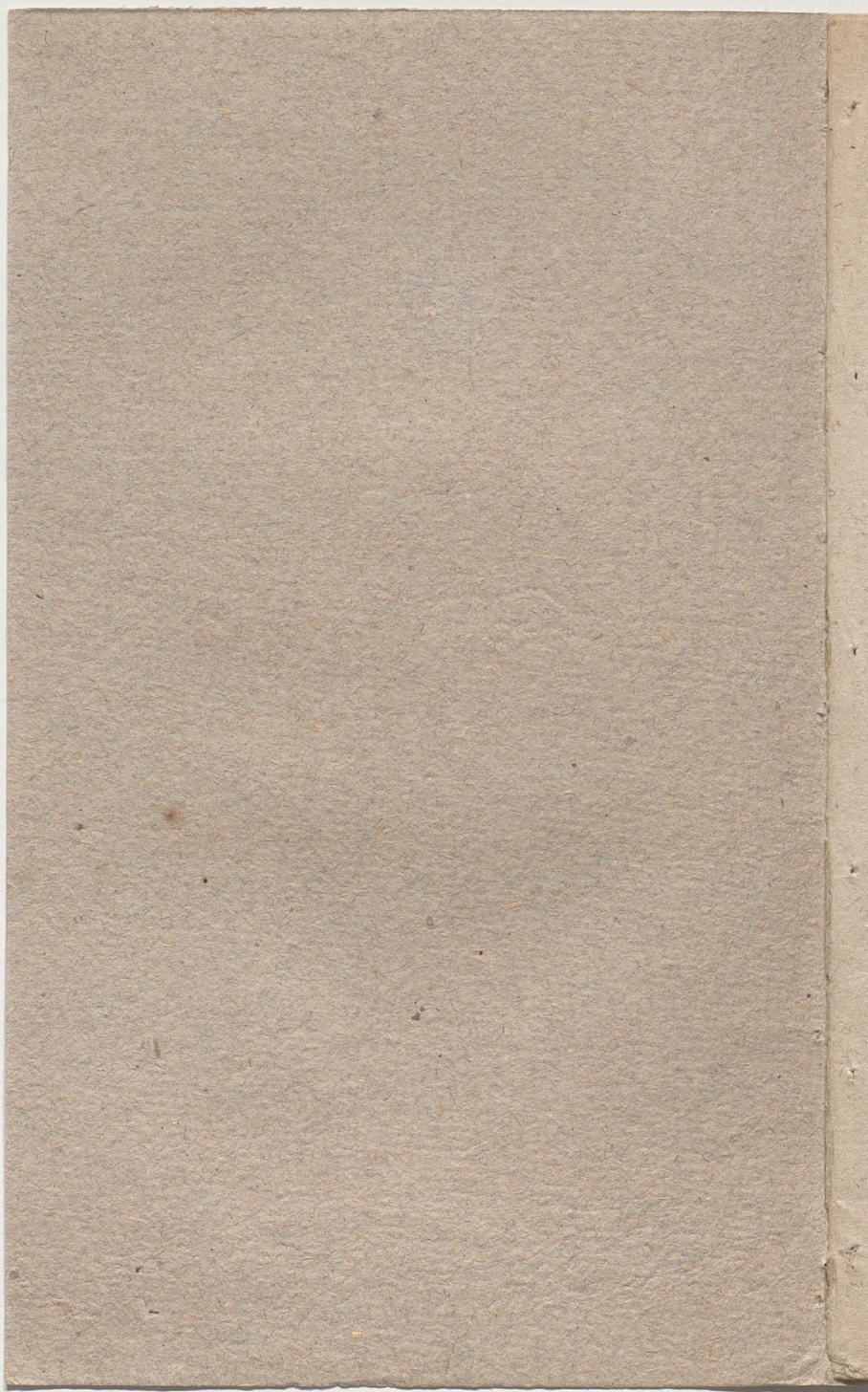
O And... Ch... b

Ex A

Folklied.
Die
Missaedon

15 O Andersson, Chr. Ex. A

Slutbelsning

!!!

min Waka och mina Barn,

skickas

från Dödsberedelse-rummet,

före resan till afrättsplattsen, den 2:dre
December 1824,

af

Christen Ander^sson.

Göteborg,

Tryckt hos Sam. Norberg, 1824.

På Sver. Auditeur Sundlers förslag.

"Styrk mig allenast i den tro
"Att du för mig har lidit,
"Så får mitt hjerta lustig ro
"Och jag har kraftfullt bedit.
"Din Ande tröste mig all tid
"Och hjälpe i den sista strid
"Som jag med döden häfver.

"Har David funnit nåd för dig
"Har du Manasse sparat,
"Har du till Petrum mildbelig
"Vändt dig och tröstligt svarat
"Den röfwaren, som tog sin flygt
"Till dig, uti sin ändalyckt,
"Så hoppas jag detsamma.

Svenska Psalmb.

Min käraste Maka!

och

J, mina bmt älskade Barn!

Med darrande hand fattar jag nu pennan för att säga Er det sista, O Gud! det sista farväl. Jag har vällat Eder olycka. För min skull och på mig falla de glödheta tårar, som, strömmande från Edra ögon, banat sig en redan sliten väg öfver Edra kinder. För min skull flyr sömnen ifrån Edra sängar, och J tillbringen wakne dessa Lilla, långa, ja! odrägligt långa höstnätterna; men jag är Eder far, och om det är möjligt, så förbannen mig åtminstone icke. Ack! min själ är så belastad af förbannelser, mit samvete så sönderfargadt af åqual och förebräelser, att intet språk, inga ord förlå till deros afmålande. Skonen mig dersöre åtminstone från Edra. Mitt qual kan icke mera förökas. Jag har redan känt hysden af alla tänkbara påaor; snart brister detta halfförkrofsade hjerta. O! Gud om det väl redan hade brustit. Ack! huru outfägligt ryllig är dock icke dödsångsten! Huru oändligt långa äro icke

icke nätterna för den inom fyra wäggar inneslutne brottlingen. Sekunden blifwer en timme, timman ett dygn och wickan en ewighet. Tiden går icke utan den blott strider, så sagta som om den hade fötter af bly, eller wore fånglad med blockar.

Hu! jag ryser, jag darrar, skälswer, hisnar och försträcket då jag betänker hwad jag varit och hwad jag gjort, hwad jag nu är och hwad jag skall blifwa. Ack! äftwen jag hade kunnat lefwa såsom en gagnande och nyttig, såsom en ansedd och aktad medlem i samhället; men redan tidigt snårdes jag i syndagarnen, och jag beändade mig alldrig att frä mig och bryta des band. Jag har burit des bojor, och dertföre har jag äftwen blifwit smidd i jernkedjor och dertföre måste jag nu undergå det straff som de borgliga lagarne stadgat till samhällens beskydd. Den som är slaf af sitt eget begär han har en grym Tyrann till Herre. Inga bojor äro yngre och inga äro nestigare än syndens, och des lön är straff och förtappelse.

O! milde Herre Jesu! jag tyckte mig se sielfwa döden, denne förträcklige beneangelstridaren, wäpnad med sja lla i högra handen och med ett kroskadt timglas i den wenstra. Jag tyckte mig se hure han skymtade der i wrån, och winkade åt mig. Ack! du skall icke länge behöfwa dröja. Se! nu är jag färdig att gå med dig, Skarprättaren wäntar och bilen är slipad.

Jag

Jag bjuder Eder mitt sista farväl. O! min älskade, min ömt älskade Beata, och I mina olycklige Barn! I menlösa oskyldiga wärelser! Jag önskar att I i detta ögonblick kunde läsa i djupet af mitt hjerta, ack! då skolen I kunna begripa mina känslor; men nu är det omöjligt att med dessa motta bokstäfwer asmåla dem. Ja! alldeles omöjligt. Wildt ryta de höstliga windarne förbi gallren af detta fönster; men ändå wildare ryter förtwiflan i det innersta af min själ. Häftigt brusa böljorna i det swallande Werldshafwet; men ändå häftigare swallar blodet i mina ådror. Jag förtwinar utaf sorg, och en långsam förtwiflan förbränner mårgen i mina ben. Min blick är matt och mitt ansigte är blekt, blekt som höstnattens trånande stjerna.

Här går jag ensam under den långa midnatten utan annat sällskap än min ånger och mina minnen, mina tårar och min uselhet. Under stundom tycker jag mig verkeltigen se syner. När jag blickar ut genom fönstret opp åt den fria gränslösa Himlarymden, förefaller det mig alldeles så som om jag såge min Far och min Mor i hwita skepnader wandra der oppe på luftbryggorna bland de silfwerkantade molnen. Jag ser de tårar, jag hör de suckar de fålla öfwer mig, öfwer mig deras wanartige och owardige son. — Jag wänder mig om och går framåt i arrestrummet, då tycker jag mig se de mördades wålnader, som ouphörligen omgiffwa mig och swäfwa för mina båswwande blickar, ehwart jag än må wända

da

da mig. De liksom peka på sina sår och tyckas
 visa mig den blod som frusar ut deras inre, jag
 tror mig se deras styckade sönderfångade och för-
 blödda kroppar under dödsångsten skälva på haf-
 styan innan de hinna sjunka ned i det omåteliga
 djupa. Nåd! milde, barmhertige Gud,
 nåd! Jag ut hårdar icke längre med att åståda
 dessa sör mig så fassiga syner, hjertat isas utaf
 fasa, och i sjelfwa helsiwet: fianas icke wårre plå-
 gor än de jag känner.

Men jag tänker och ser icke endast på dem.
 Jag tänker äfwen på Dig, goda Beata! Du
 min hulda maka, och på Er! I mina små, wårn-
 lösa barn. O! I hafwen icke delat mitt brott
 och I borde icke således heller dela mitt misföde;
 men detta undgår Er likwål icke, och det är jag,
 Ack! — det är jag, jag Eder egen fader,
 som är skulden till de olyckor I säkert i en kom-
 mande framtid fån råna. O! denna tanken är
 försträcklig, den är ousägligt försträcklig. — In-
 nu en gång: om det är möjligt så förbannen mig icke.

Hela min själ försträckes när jag betänker
 mitt fassiga tillstånd. Med hwilka gåswor, med
 hwilka fullkomligheter utrustades icke jag af Eka-
 paren! och nu Huru har jag använt dem? —
 Ewige, milde, allgode Gud! förbarma dig öfwer
 mig. Jag har så misbrukat dem att jag för-
 stort min egen och flere andra människors sällhet.
 Jag är en börda för mig sjelf, en skamfläck för
 mina anhöriga och en wanåra för mitt fädernes-
 land.

land. Stort och wigtigt måste ju wårt answar blifwa, då wi tänka of framkallade inför Guds den alldrahögstes domstol, och wi där skola afläggga räkenskap för hwarje antingen icke brukad eller och misbrukad förmögenhet, som han förlånat of; men fastigt, ja! försträckligt skall det blifwa, då äfwen andra olyckliga medmenniskor framtråda och anklaga of såsom deras lyckas förstörare och deras lifs mördare. Ack! huru mycket kan dock icke ett enda brott förändra gången af stoftlifswets skiften och af ewighetens öden? Begå ett enda brott! . . . straxt är hela naturen förändrad. Man ser icke mera sedan den milda Gudom, som med sin wärdande hand skyddar alla lefwande wäsende. Ack! nej twärtom. Hwärt man då kring hela den synliga naturen kastar sina blickar, ser man endast lifsom i en sönderslagen spegel brutna bilder af sin egen inre förtwiflan.

Hwad hade icke jag med mina af försynen förlånta krafter kunnat blifwa? Och nu . . . hwad är jag? Afkydd utaf alla, lifsom giftträdet i öken. Min bestämmelse är förfelad, och Skaparens affigt är omintetgjord. Stilla hwållswe tid den sitt hjul och snart nalkas den stunden då det för mig heter: "Du måste dö, och icke längre wid lif blifwa." Wålan! Wålan! Det kommer ett lif efter detta. Här har jag, O store Gud, brutit dina bud, föraktat dina lagar och förtappat din nåd, och derföre blir jag nu straffad. Mot dig min maka, mot dig min goda älskade Beata! har jag icke uppfört mig så som jag

jag borde göra. Jag har misstänkt din godhet och låtit dig, ehuru oskyldig, så urhårda de bittra stunderna af min orediga sinnesförfatning och af mitt häftigt uppbrusande lynne; men tyft som tålmodets tårar öfverskyldde du alltid de dystrore ögonblicken af mitt svärmodiga lynne, du lät dem begrafsas i nattens mörker; jag har kunnat, men då har jag icke velat, nu skulle jag vilja men nu kan jag icke tacka dig för din godhet. Himlen belöne dig; ty sjelf kan jag det icke. Om jag har felat emot dig, och jag vet att jag många tusende gånger har gjort det, O! så glöm då mina fel; men glöm blott aldrig bort mig. Tack för hwar dag du delat med mig och för alla nöjen jag haft i ditt för mig så angenäma sällskap. Allt omvärlar, allt skall en dag upphöra och försvinna; men kärleken wänder aldrig åter, likasom våra själar är den odödlig och likasom de wäntar den sin högsta belöning på andra sidan grafwen af den Gud som är des ursprung. Och mot Er, mina barn! har jag varit en grym fader. Mitt första grymhetsprof bestod deruti att jag gifwit Eder lifwet; men det beror på Er sjelfwa att försötma det, eller att åtminstone mildra des plågor. Följen endast dygdens och wisshetens föreskrifter. Gören hwar man rätt och illa emot ingen. Detta är det alldrasäkraste medlet att kunna tillbringa, om icke ett gladt, åtminstone ett drögligt lif; Eder sorg är bitter, obeskristigt bitter, då Edra ögon öppnas af ljusets första stråle lysas de af tårar; men här på det jordklot wi bebö, denna rummelplats för willorna och brotten,
här

Här är allt, och således till och med själwa forsgen förgånglig. Ja! här är allt ett rof för döden och förgångelsen. *Utt!* Hwad är wäl detta närwarande tillstånd som wi kalle lifwet? En skugga. *Aminstone* måste hwarje wandringsman wid målet af sin bara göra samma bekännelse som fordom *Job*: "att det är framfarit som en skugga." Hwad är det gäckspel som wi kalle sorg och glädje? Den dimma som wi kalle lycka och olycka? *Utt!* det ena så wäl som det andra, allt, allt är ju ett rof för döden och förgångelsen. Ja! Här herrskar förgångelsen med allsmåttig spira och hwarje warelsees första andedrag är en ny hyllning åt dess allmakt. *Hafwen* *I* någonsin hast i händerna en bödsfalle eller betraktat några lifstenar? *Utt!* i dessa ögonblick känner man lifligt sin bestämmelse för et lif som är högre än detta närwarande. Då upphör sinnlighetens inflytande, då öppnar sig hjertat för andaktens känslor, då blir man sticlig att af själ och hjerta till den Högstes *Thron* frambara denna bön: "Herre! lär oss betänka att wi dö måste, på det wi måge förståndige warda." Hwilken måttig bewelksegrund till att tänka på wår egen förestående förwandling lemnas oss icke wid wåra bröders grafwar. Hörrom då denna röst som dagligen ljuder: "Allt är förgångligt. *Wi* måste skiljas hådan!" Och *I, I* som nu trampen på *Edra* förfäders mossbelupna grafwar, besinnen att wid deras sida är en plats beredd för *Eder*, och att timman då *I* skolen intaga den är obestånd, är okänd af alla utom af den allwetande.

Här,

Här, här, där wi äro omgifne af lifflistor och
 svepdukar, här inser man bäst all tings säfånglig-
 het. O! J som tron att någonting af jordiskt
 ursprung eger ett sannt, waraktigt wärde; kom-
 men, följn mig till grafwarne och låtom of der
 anställa våra betraktelser öfwer det goda som J
 söken med så mycken iswer, och wården med så
 mycket bekymmer. Sen! Här hwilar i stofet en
 man för hwars flammande årelystnad lifwet war
 för kort och jordkretsen för trång. Med wap-
 nens, åstor framträngde han från Pol till Pol och
 sköflade städer, länder och riken. Allt plundra-
 des, härjades och ödelades. Döden föregick och
 förbannelsen efterföljde honom. Men ack! hwad
 njuter han nu af ryclets lot? Det höga spöket
 af hans allbesjunga, på ryclets swallande böljor
 kringsimmande namn, sjur ker, lik en dimma ned
 i jordens sköte. Se! blodsdroppar drupa ur den
 Lagerkrans som slätades kring hans urna, och tie-
 dens tårande tand skall grusa de stöder dem en
 förslafwad werld uppreste till hans åra. Här
 hwilar en annan, som lik rike mannen, "klådde
 sig i purpur och lesde hwar dag kråfelli-
 ga" som flög öfwer torgen i förgyllda wagnar,
 och hwars prunkande palatser blånkte emot solen,
 lifsom den flamröda Aurora, då den framträder i
 öster; Han lesde i ett oupphörligt glädjerus, och
 hans stora Kungliga salar upplystes af stenet från
 de prismatiska kronornas strålande kristall. Hans
 rika bord swigtade under allt tårkört inländskt
 och utländskt öfwerflöd. "Men i sin döds-
 stund kunde han likwål intet med sig ta-
 ga,

ga, och hans herrlighet kommer icke efter honom.

O! hvilken förkräcklig taffla af det menckliga eländet visar sig icke för våra ögon, då wi fäste våra blickar på dem som följt begärens röst hwart den lockat dem. som hastat från njutning till njutning, wådjat från wållust till wållust, och redan i ungdomen berogat på kredit de kommande åldrarnes krafter och fortsatt på detta sättet, tills de i sjukdomen nefat styrka, och winterns köld förtrickat de fällor som gifwit njutningarne näring. Därda af själs- och kroppsplågor kånna de redan här i lifwet en försmak af de straff som i en annan werld ouphörligt skola fortsättas. "Så skola de äta sina gärningars frukt, och af sina onda råd måttade warda."

Här ligger en annan som endast bemödade sig att samla skatter och rikedomar. "Som fado till penningen: Du är mitt hopp! och till Guldklimpen: Du är min winning!" Han rikade sig på främmande werlds delars öfwerflöd och hemförde från fjerran strånds der omätliga skatter. Men hwad medförde han deraf i gratwen? jo! en swepduk och en litkista. Winningslystna arfwingar proceffa nu om de egodelar, dem han samlade med så mycket beswår och för hwilkas bewakande sielfwa sömnen wel från hans mistänksamma ögon.

Här skådar man åter en annan som med djerfwa steg betrådde lärdomens och wetenskaper nas omätliga fält. Han hade räknat Himlens stjernor och kunde tala alla werldens språk, han
hæ

Hade inträngt i naturens dolda hemligheter, och gått på djupet för att utforska alla föremål för menstlig tankekräft. Men ack! maskarne hafva nu tagit sin boning i ett hustrud, som war uppsylldt af så mycken wisdom.

Se! här ligga två dödsfallar. Välj endera, och säg sedermera om du kan, hwem som varit besallande eller lydande, Slaf eller Konung? I stoftets söner! sen här dödelighetens statter.

Flugtigt är vårt jordiska lif; men ännu flugtigare är den jordiska lyckan. Här råder en oupphörlig omväxling och förändring. Sjelfwa våra känslor äro underkastade samma lag. Kärlekens saktla flocknar, wänskapens låga fallnar, och förtroligheten bytes till kall höflighet. Den boning der wi i dag emottagas med öppna armar der möter oss i morgon kallsinighet och mistroende.

Deha betraktelser äro sorgliga för min själ, de wäcka wemodiga känslor i djupet af mitt hjerta; men jag tröstas likwäl af hoppet om odödeligheten. O! I deho sorgens och förtwiflans wilstaste ögonblick, då när döden wäpnad med sin lila inbryter i hyddan och framträdande till dödsbädden krossar det bräckliga tingläset, och med udden af sitt spjut genomborrar hjertat på dem som woro för oss de aldrakäraste personer på jorden, då när barn och maka, när slägtingar och wänner med tårade ögon omgiffwa sjuksängen, då när man wet och ser att hwarken wänskapens uppoffringar, eller kärlekens böner, eller oskuldens tårar kunna ens ett enda ögonblick uppsjuta flisksmåsan, o! hwar hämtar då det bristande hjertat tröst

tröst och hugswalelse? hwar, om icke i hoppet om oddligheten? Och du, min goda Beata, och I mina älskade barn! förwären detta hopp såsom den dyrbaraste af alla skatter i Edra hjertan. Nej! detta lifwet är så rikt på bekymmer; men ännu rikare på tröst är likwäl hoppet om oddligheten.

Tiden klar. Jag måste skynda för att kunna sluta. Jag har ännu en wigtig sak att säga Eder mina barn, innan jag skiljes hådan. Lären af mig, af mig Eder olycklige Far, att hafwa medlidande åsken med sjelfwa brottlingen. I ären nu oskyldige. Hafwen I någonsin tackat Gud för den wälgärning han bewist Eder dermed att han icke inledt Eder i några frestelser? I ären nu oskyldige; men weten I om I ären det nästa år, nästa månad, nästa wecka, nästa dag, eller ens nästa timma? O! då Ni alle swäskwen på en så slipprig grund, så lären Eder att ömna för den som stupat ned i djupet. Ömmen icke blott för dygden, sluten uti nödens diamanthårda kedjor, tusende gånger olyckligare är den werklige brottlingen; ty han qwäljes af sitt onda samwete, och han wägar icke blicka opp till den Himmel som fördömmar honom. Då I sen Arrestanten sjett rad i sina tunga — tunga kedjor, beröswad allt menskligt wärde; men icke känslan af menskligt lidande: så tänken på hans långa, sömnlösa nätter, tänken på hans själsqwäl, hans jämmer och elände. Ofen det icke! det är stort nog ändå. Gjutten icke olja på elden, och läggen icke sten på bördan. Wästen höjden af hans lidanden, icke af hans brottligheter. Lindren, så widt det är Eder möj-

möjligt, lindren hans förtröskan! Domaren får det icke. Han är endast statens tjenare, han måste lyda lagens, icke hjertans föreskrifter. — Men J, fördommen honom icke. Sätten Eder i samma belägenhet och frågen sedan edra egna hjertan hur J skulle önska att andra menniskor bemötte Eder. Dämmen för sjelfwa brottlingen och wären öfwerlygade om, att hwad han nu är, det samma skulle J wära om J genomgått samma festselser och varit i samma belägenhet som denne. Innu en gång tacken Gud, hwats milda försyn wärdat Eder öskuld och icke låtit Eder prestas öfwer Eder förmåga. Inskrifwen djupt i Edra hjertan dessa mina ord: Hastwen medlidande, åfwen med sjelfwa brottlingen! Om J ytteren Edra tankar om en sådan, så följen den högste dygdslärares föreskrift: "Dämmen icke, så warden J icke dömd;" ty "dom utan barmhertighet skall öfwergå dem som sjelfwe ingen barmhertighet bewisa."

Goda Beata! Jag önskar och beder dig att du wille taga wära barn med dig i en kyrka. Låt dem der med Bibeln i hand wid Trälsfarens bild aflägga den heligaste ed att de alltid skola lefwa dygdigt och christligt. Skaka deras unga hjertan; ty barnens hjertan kunna skakas och emottaga intryck som sedan under en hel lifstid blifwa outplånliga. O! mina käre gode barn, tagen icke exempel utaf edra samtida. Werlden är full med onda menniskor, hwilka tillsluta sitt hårda hjerta för alla warningar likasom ormen sitt öra för tjusfarens röst. De hupa det ena brottet på det andra
dra

dra tills dess de ändtelligt blifwa mogna för den hämnande rättvisans höjda glasögon. De se följderna; men de låta ändå icke råta sig.

O! I mina kära barn, hwad skall jag säga Eder? Nu står snart timman, den gruffliga timman, som för mig blifwer den sista. Himlen wälsigne Er! Jag lemnar Eder i händerna på "Gud, som är en fader öfwer allt hwad fader heter i Himlen och på jorden." Jag är öfvertygad om att jag för Jesu Christi skull funnit hos Gud nåd och frälsning. Säkert skall på Domedagen ibland tusende en Engel framgå och hålla nådens mantel emellan Domaren och mig och säga: "Jag har för denne funnit en ewigt gällande försoning." Men min kropp, — Ja! den måste till andras warnagel undergå den behandling som de borgliga lagarne stadfästa. Och nu mine barn! hören mina sista warningsord: emotstån frittänkariets, syndens, wällustens och lastens förförelser. Betänken att synden aldrig — aldrig har gjort någon menniska lycklig och att den aldrig kan göra det. Betänken att alla laster stå i slägt med hwarandra, och att deras blodsband är oberäkneligt. Den ena lasten oflar, framförder och uppammar oupphörligen den andra; man börjar med litet och går så småningom allt längre och längre tills dess man slutligen icke mera råds för några brott, ehuru stora och säsensvärda de än må wara.

Jag beder Eder dertföre mine kära barn, ty jag kan icke annat göra än bedja Eder, jag beder Eder wid den kärlek I ären skyldige den Mor
som

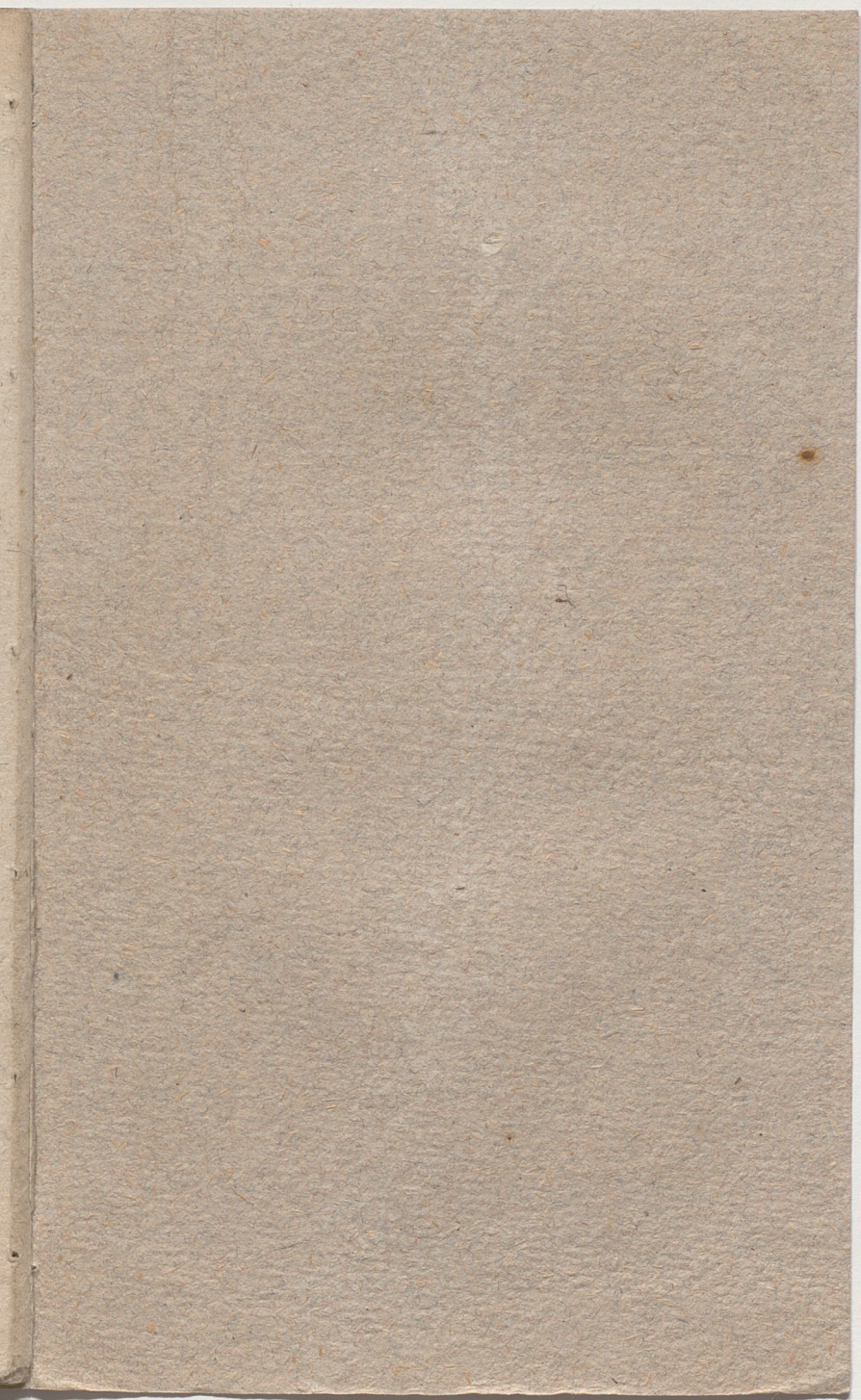
som burit Eder under sitt hjerta, jag ber Eder wid det lugn som I alla önsken att ega i dödsstunden, jag beder Eder wid dessa tårar som rinna från mina rödgrätta ögon, — och wid hwad skall jag wäl mera säga? Jag beder och beswår Eder wid allt hwad som är heligt i Himlarne och på jorden: Emotstån frestelsen till synden, flyh för tillfället, så kan det onda aldrig inträffa. Följen bygden, så skall den till slut kröna Er med en himmelsk, en ousäglig lycksalighet, då synden deremot kringwrider dolken i det hjerta der wällusten haft sitt tempel.

Jar wäl, min goda beskedliga maka! Gud belöne dig! Jaren wäl mine käre barn, glömmen icke mina förmaningar! Himmelen ware eri bistånd.

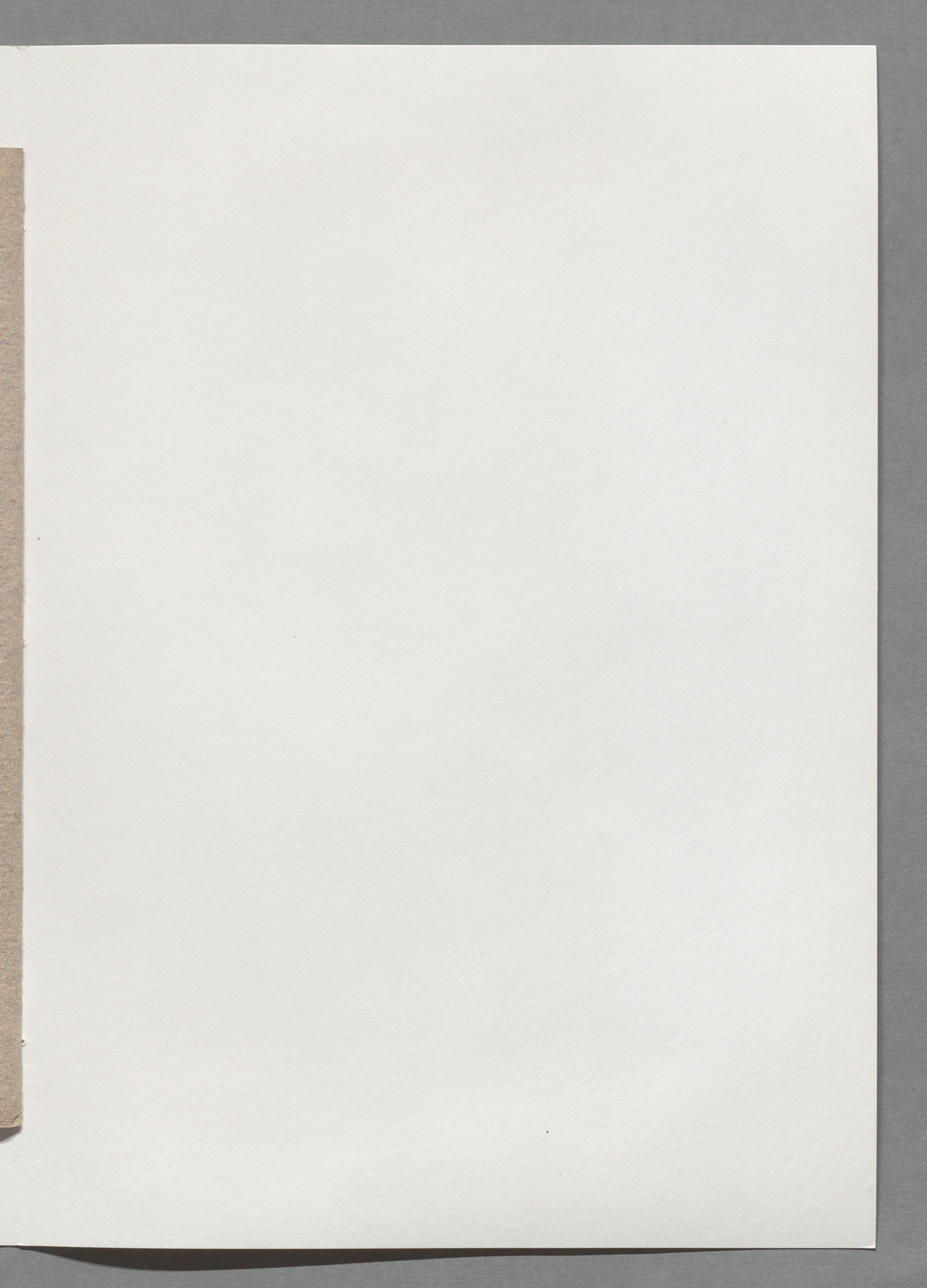
Jaren wäl mina wänner! släktingar och anförwandter! Detta bref är mitt sista afsted till Eder alla. Jag hoppas att wi en gång skola återse hwarandra i en bättre werld der ögat icke mera gråter.

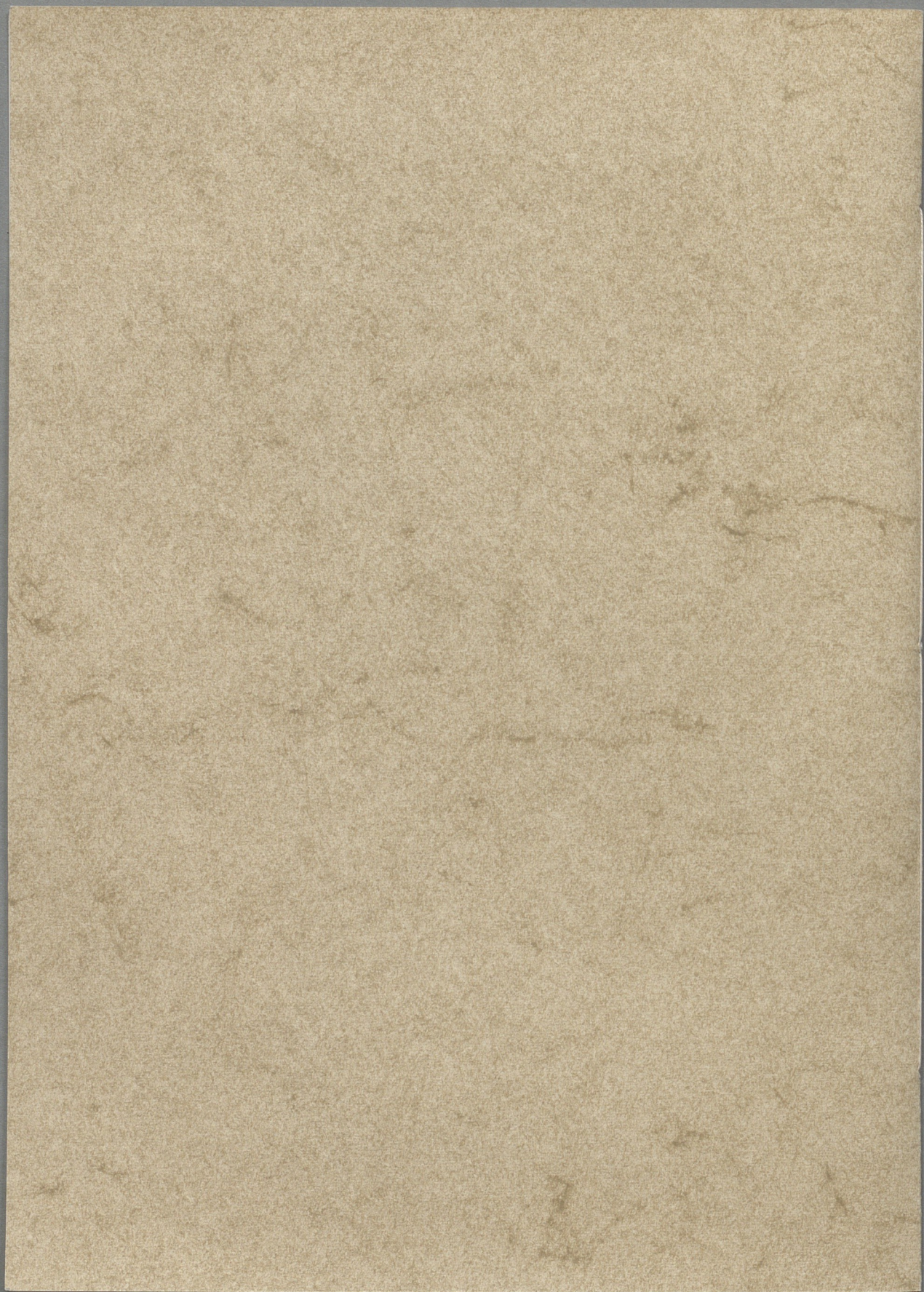
Uck! farwäl du sköna Sol! du skall aldrig mera lysa för mig. Farwäl du blåa Himmel med alla dina wackra sijenor. Farwäl du gröna Jord med dina wälluktande blommor. Uck! mitte brott är så ofantligt stort, att du icke will emottaga mig i ditt sköte.

Eyst! Reglarne till fångelsedörrarne öppnas. Inom några ögonblick är det förbl. Gud ware mig nådig! — "Herre Jesu, annamma min Anda." "Uti dödsfens stund och på den yttersta domen, hör och hjälp oss milde Herre Gud!"

www.books2ebooks.eu